

II Reactie van Nederlandse Bisschoppenconferentie op Lineamenta voor Bisschoppensynode van 1987

1. De Lineamenta beschrijven de themata, waarover de Bisschoppensynode, sprekend over roeping en zending van gedoopte en gevormde leken en wel uitgaande van de documenten van het Tweede Vaticaanse Concilie, zich zou moeten buigen. Echter, de taal en de stijl waarin dit gebeurt doet ons vragen zich helderder te uiten en vooral de toehoorders en lezers/essen meer 'nabij' te komen in de betoogtrant. Velen verstaan de geladen formuleringen van de Lineamenta en van de geciteerde teksten uit de conciliedocumenten niet zonder meer. Deze dienen zowel verduidelijkt als geconcretiseerd te worden. Ook zouden wij willen pleiten voor een meer uitvoerige en aansprekende basering van het betoogde op teksten uit de heilige Schrift. Een en ander zou reeds in het instrumentum laboris tot uitdrukking moeten komen.

2. De themata die de Lineamenta aangeven zijn ons inziens in twee hoofddelen onder te brengen, die duidelijk afgebakend dienen te worden:

- a. de algemene opdracht tot evangelisatie en apostolaat, welke alle gedoopten en gevormden is meegegeven, of het nu priesters, diakens en religieuzen of leken betreft. Allen vormen immers „een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, Gods eigen volk, bestemd om de roemruchte daden te verkondigen van de Heer” (1 Petr. 2, 9). Als zodanig dienen allen de heilsoodschap van Jezus Christus uit te dragen tot verlossing en heiliging van de wereld.
- b. de onderscheiden gaven tot verkondiging en heiliging die priesters, diakens, religieuzen en leken vanuit hun eigen roeping, begenadiging, opdracht en zending in de Kerk en in de wereld bezitten. Immers, „de geestelijke gaven, die wij bezitten, verschillen naar de bijzondere genade die ieder van ons geschonken is” (Rom. 12, 6). Een inhoudelijk-gefundeerde omlijning van de onderscheiden groeperingen in de Kerk, mét de daaruitvolgende bevoegdheden en taken van ieder van hen, én een beschrijving van hun onderlinge relaties zijn naar onze mening zeer nodig.

Deze beide themata zouden in het instrumentum laboris nader behoren te worden uitgewerkt.

3. Ter verduidelijking van de kwesties, die zich bij het overdenken van de onder 2 genoemde themata aandienen, willen wij een aantal hiervan opsommen. Wij putten ze uit de vele reacties op de Lineamenta die ons hebben bereikt en die wij u in een samenvattend overzicht als Bijlage bij ons schrijven doen toekomen.

3.1 De Kerk staat *in* de wereld en is bedoeld tot haar verlossing en heiliging. Alle leden van de Kerk dienen zowel de verlossing, door Jezus Christus bewerkt, in

woord en leven mee te verwerkelijken alsook bij te dragen tot een inrichting van de wereld op basis van deze verlossing. Dit 'in-één-zijn' van Kerk en wereld zal naar voren gebracht moeten worden, juist waar het de roeping en zending van alle Kerkleden betreft.

3.2 Voordat men over de eigen status en opdracht van de leek spreekt, zal onderstreept moeten worden, dat alle gedoopten en als christen-gelovige gevormden vanuit de éne Kerk geroepen, begenadigd en gezonden zijn om het Evangelie van de Heer te beleven en te verkondigen. Aldus krijgt zowel de eenheid van heel „de familie” van God die de Kerk is (LG., nr 6) alsook de betrokkenheid van allen op de heiliging van de wereld het nodige gewicht. Zo voorkomt men een onnodige — en onjuiste — tegenstelling tussen leken en niet-leken in de Kerk en in hun verhouding tot de wereld.

3.3 Eveneens is het noodzakelijk de wezenlijke onderscheiden duidelijk aan te geven tussen gewijden (bisschoppen, priesters en diakens), aan God en zijn Rijk verplichten (religieuzen en anderen die volgens de evangelische raden leven) en overige gedoopten en gevormden (gehuwden en niet-gehuwden). Op basis daarvan zouden ook de consequenties zijn te schetsen die deze onderscheiden hebben voor ieders inbreng in het evangeliseren en heiligen van de wereld, en voor ieders plaats, begenadiging, competentie, opdracht en taak in de Kerk.

3.4 Het bovenstaande vraagt vooral een bepaling van de autonomie van het 'wereldlijk' terrein en van de eigen verantwoordelijkheid van degenen die hierop als christenen werkzaam zijn. Tevens zal de verhouding van die autonomie tot de verantwoordelijkheid van de leiders van de Kerk moeten worden aangegeven.

3.5 Van groot belang is het te onderlijnen dat, willen alle gedoopten en gevormden hun eigen opdracht tot evangelisatie en heiliging in de wereld kunnen vervullen, zij een gedegen — catechetische en spirituele — vorming dienen te ontvangen en een voorbeeldig christelijk leven moeten leiden. Allereerst dienen zij zich daartoe bewust te zijn van de inhoud en de draagwijdte van hun doopsel en vormsel, resp. van hun gewijd-zijn en/of hun leven volgens geloften. Alleen zo kan een 'clericalisering van de leek' én een 'laicisering van gewijden en religieuzen' vermeden worden.

3.6 De realisering van de evangelisatie en de heiliging van de wereld door alle gedoopten en gevormden, ieder volgens eigen roeping, begenadiging, opdracht en zending, vraagt speciale aandacht voor:

- de inbreng van de huidige wetenschapsbeoefening;
- de realisering van goede overleg- en organisatiestructuren;
- de eigen inbreng van de vrouw naast en in goede verhouding tot die van de man;
- openheid naar de pluriformiteit van de politieke, sociale en culturele situaties in de diverse delen van de wereld en de onderscheiden landen;
- openheid naar andere christelijke Kerken en kerkgemeenschappen en hun medewerking aan een christianisering van de wereld.

3.7 Dit alles zal bezien moeten worden vanuit en dienen aan te sluiten bij de betreffende documenten van het Tweede Vaticaans Concilie. Deze zijn vaak te weinig bekend, vooral in hun details, hun nuanceringen en hun onderlinge verhouding en samenhang. Er zijn op basis van gedachten van dit Concilie wel veel initiatieven genomen tot het doen doordringen van het Evangelie in de wereld en wel dankzij de inbreng en de inzet van vele gedoopten en gevormden, maar deze vragen om evaluatie, ordening en verdieping. Met name het besef van de apostolische opdracht en de verantwoordelijkheid voor de realisering van de heiliging van de wereld vanuit en binnen het geheel van de Kerk behoeven versterking.

3.8 Ten slotte willen wij bepleiten dat leken bij het synodewerk worden betrokken, zoveel en zo direct als mogelijk is. Wellicht kunnen de verschillende Bisschoppenconferenties bij de uitnodiging van de leken bemiddelen.

Wij hopen aldus een positieve bijdrage te leveren in de voorbereiding van de Bisschoppensynode 1987, die wij met name voor het uitdragen van het Evangelie en het gestalte geven van de Kerk in ons land van groot belang achten. U en uw medewerk(st)ers wensen wij bij de voorbereiding het licht van de heilige Geest en veel kracht en moed. Daartoe zijn met u in gebed verenigd

de bisschoppen van Nederland

voor dezen:

Adrianus kardinaal Simonis
aartsbisschop van Utrecht,
voorzitter van de Nederlandse
Bisschoppenconferentie.

B Lijst van binnengekomen reacties

Reacties van raden, instellingen, organisaties, enz.

Bestuur van de Paulus Parochie te Oudenbosch
Bestuur van het Thijmgenootschap
Diocesane Pastorale Raad Aartsbisdom Utrecht
Diocesane Pastorale Raad Bisdom Haarlem en de afvaardiging naar het Landelijk
Pastoraal Overleg uit Haarlem
Diocesane Werkgroep Vrouw in Kerk en Samenleving - Utrecht
Kapittel-/dekenvergadering Bisdom Breda
Kapucijnen (Koenraadlaan, Eindhoven)
Katholiek Mediacentrum
Katholiek Studiecentrum van de Katholieke Universiteit Nijmegen (op verzoek
van het College van Bestuur der Universiteit)
Katholieke Plattelandsvrouwen Nederland (KPN)
Katholieke Raad voor Kerk en Samenleving (KRKS)
Landelijk Bestuur van de Franciscaanse Lekenorde
Nationale Raad voor Katechese (NRK)
Nationale Werkgroep 'Professioneel Pastoraat en zijn Samenwerkingsverbanden'
(PPS)
Nederlandse Katholieke Schoolraad (NKSr)
Nederlandse Katholieke Sportfederatie (NKSf)
Nederlandse Missieraad (NMR)
Parochievergadering Mariaparochie te Breda
Parochievergadering Parochie 'De Goede Herder' te Roosendaal
Prelatuur van het Heilig Kruis en Opus Dei
Radboudstichting
Seculiere Instituten (SI)
St. Willibrord-parochie Beekbergen (R. Blanken, Th. Driessen)
St. Willibrord Vereniging voor Oecumene SWV)
Stichting Bouwen aan de Nieuwe Aarde
Stichting Katholiek Instituut voor Massamedia (KIM)
Tochtgenoten van Sint Frans, stuurgroep Nederland
Vakgroepen Historische en Systematische Theologie, en Pastoraaltheologie -
Hogeschool van Theologie en Pastoraat Heerlen (HTP)
Vakgroep Systematische Theologie - Groot-seminarie Rolduc
Vakgroep Systematische Theologie - Katholieke Theologische Hogeschool
Amsterdam (KTHA)
Vakgroep Systematische Theologie - Katholieke Theologische Hogeschool
Utrecht (KTHU)
Vakgroep Systematische Theologie - Theologische Faculteit Tilburg (TFT)
Vereniging Vrouwen in de R.K. Kerk
Werkgroep Landelijk Pastoraal Overleg - Bisdom Breda

Reacties van individuele gelovigen

Mevr. Van de Akker (Huize St. Bernardus, Sassenheim)
Mevr. G. Boers (J. Evertsenstraat 20, Bodegraven)
De heer G. Olthof (Eikenburglaan 33, Rosmalen)
Mevr. Pouwels - van de Pas (Tuurkesweg 5, Weert - Tungelroy)
De heer H. Smeets (Cerespark 17, Stevensbeek)

aus: 121 informatiebulletin 14. Jg., 9.5.1986, 8-11.27f.

(Hg. und Bestelladresse: Pers en Publiciteit Secretariaat,
R.K. Kerlagenootschaap in Nederland, Biltstraat 121,
Postbus 13049, NL-3507 LA Utrecht)

In diesem Organ der Röm.-kath. Kirche in den Niederlanden
finden sich Zusammenfassungen der genannten Stellungnahmen
(S. 11-26).